

DE ORGANISATIE EN DE WERKING VAN HET BEWIND.

Beatrijs Mevesen
Vrederechter van het Kanton Neerpelt-Lommel.

Hoofdstuk I. Situering.

De wet van 17 maart 2013 tot “hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid” installeert een hele nieuwe benaderingswijze inzake het juridisch omgaan met en de bescherming van kwetsbare personen.

Onder invloed van internationale teksten is de wetgever er van uitgegaan dat meerderjarige personen met een functioneringsstoornis volwaardige deelnemers van de samenleving zijn en bijgevolg ook op gelijkwaardige wijze genieten van alle rechten en plichten die de meerderjarigheid met zich meebrengt.

Tot op datum van de inwerkingtreding van de wet inzake het globaal beschermingsstatuut zullen er naar Belgisch recht vier verschillende “juridische statuten” bestaan die elk de bescherming van een “meerderjarige” persoon tot voorwerp hebben: de verlengde minderjarigheid, de onbekwaamverklaring, de bijstand van een gerechtelijk raadsman en het voorlopig bewind.

De basisprincipes van de nieuwe wet zijn hierin gelegen dat de vrederechter een bescherming moet uitwerken waarbij aan de kwetsbare persoon enerzijds een maximale autonomie wordt gelaten en hem anderzijds een optimale bescherming wordt geboden. M.a.w. de kwetsbare persoon moet, rekening houdende met zijn (on-)mogelijkheden op de beste mogelijke wijze beschermd worden: “Niet meer dan nodig maar wel voldoende!”.

De wetgever was eveneens van oordeel dat de (toekomstige) kwetsbare persoon ertoe moet aangezet worden om voor zichzelf, op vermogensrechtelijk vlak een bescherming uit te werken. Deze buitengerechtelijke bescherming (lastgeving) krijgt voorrang op de rechterlijke beschermingsmaatregelen in de mate en zo lang dat zij voldoet aan de noden van vermogensrechtelijke bescherming van de beschermde persoon. Doordat deze buitengerechtelijke bescherming in principe buiten de werkingssfeer van de rechtbank blijft, moet deze regeling op langere termijn ertoe bijdragen dat de werklast van de vrederechters afneemt. De vrederechters zullen zich dan enkel nog bekommeren om personen die niet (meer) in staat zijn om voor zichzelf een gepaste regeling uit te werken.

Wanneer uiteindelijk een rechterlijke beschermingsmaatregel wordt opgelegd, zal de vrederechter naast het bestaande sociale netwerk een juridisch netwerk organiseren.

De autonomie van de beschermde persoon moet echter altijd voorop worden gesteld. Zelfs de bewindvoering op zich heeft tot doel, in de mate van het mogelijke, de autonomie van de beschermde persoon te bevorderen.

Hoofdstuk II. Het bewind.

§1. Ontstaan van het bewind. (Art. 495 BW)

Het bewind ontstaat zodra de vrederechter over een meerderjarige persoon (of een minderjarige vanaf de leeftijd van 17 jaar voor zover vaststaat dat hij bij zijn meerderjarigheid in een te beschermen toestand zal verkeren) een beschermingsmaatregel beveelt overeenkomstig artikel 492/1 BW en hij een persoon (bewindvoerder over de persoon en/of een bewindvoerder over de goederen) aanwijst om de beschermde persoon bij te staan of te vertegenwoordigen bij het stellen van de handelingen waarvoor hij onbekwaam werd verklaard.

§2. Het juridisch netwerk (Art. 496 -496/7 BW)

A. Aanstelling van een bewindvoerder.

De wet voorziet in verschillende wegen die kunnen leiden tot de keuze van een welbepaald persoon als bewindvoerder.

1. Een door de beschermde persoon voorgedragen bewindvoerder. (Art. 496 BW)

Iedere bekwame meerderjarige persoon kan voor de vrederechter van zijn verblijfplaats of woonplaats of een notaris een verklaring afleggen waarin hij zijn voorkeur te kennen geeft over de in de toekomst aan te wijzen bewindvoerder. Van deze verklaring wordt een authentieke akte opgesteld en opgenomen in een centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat. Ze kan op ieder moment en op dezelfde wijze worden herroepen of er kan een nieuwe voorkeur worden uitgedrukt.

Vooraleer de rechterlijke beschermingsmaatregel wordt bevolen, moet de griffier nagaan of er in het register zulk een verklaring werd opgenomen. Wanneer zulk een verklaring werd afgelegd moet de notaris of het vrederecht waar de verklaring werd afgelegd een eensluidend verklaard afschrift bezorgen aan het vrederecht belast met het verzoek tot aanstelling van een bewindvoerder.

De wet voorziet de mogelijkheid om in deze verklaring ook een aantal beginselen op te nemen die de bewindvoerder, in geval van vertegenwoordiging, bij de uitvoering van zijn opdracht moet eerbiedigen.

2. Een door de familiale bewindvoerder voorgedragen bewindvoerder. (Art. 496/1 BW)

De bewindvoerder die gekozen werd uit de familieleden van de beschermde persoon kan ten overstaan van de vrederechter die het administratief dossier beheert een verklaring afleggen waarin hij zijn voorkeur te kennen geeft over zijn opvolger voor wanneer hij het mandaat zelf

niet langer kan uitoefenen. Van deze verklaring wordt een akte opgesteld, waarvan een eensluidend verklaard afschrift bij het administratief dossier wordt gevoegd.

De vrederechter is verplicht de aanwijzingen in toepassing van artikel 496 en 496/1 BW te homologeren voor zover de aangewezen persoon de taak van bewindvoerder aanvaardt. De opdracht van bewindvoerder blijft immers ook onder de nieuwe wet een vrijwillige opdracht. (Art.496/5 BW)

Enkel wanneer er ernstige redenen die het belang van de beschermde persoon raken, kan de vrederechter afwijken van deze keuze. Hij moet die redenen nauwkeurig omschrijven in zijn beschikking. De homologatie mag eveneens geweigerd worden op grond van een uittreksel uit het strafregister.

3. Een door de vrederechter gekozen bewindvoerder. (Art. 496/3 BW)

Indien er geen bewindvoerder kan worden aangesteld overeenkomstig artikel 496 of 496/1 BW, kiest de vrederechter een bewindvoerder die geschikt is om de te beschermen persoon bij te staan of te vertegenwoordigen.

De bewindvoerder – over de persoon en/ of de goederen – moet bij voorkeur gekozen worden binnen de familiale kring van de beschermde persoon. Deze kring wordt uitgebreid tot een persoon die instaat voor de dagelijkse zorg van de te beschermen persoon of de persoon die de te beschermen persoon en zijn omgeving begeleidt in deze zorg.

Nieuw is de mogelijkheid om een private stichting of een stichting van openbaar nut aan te stellen als bewindvoerder voor zover deze aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Als bewindvoerder over de goederen kan ook de lasthebber worden aangesteld, die door de beschermde persoon werd aangeduid in het kader van de buitengerechtelijke bescherming.

De aanstelling van een professionele bewindvoerder blijft de uitzondering. De concrete omstandigheden moeten deze keuze rechtvaardigen en de vrederechter is verplicht zijn keuze voor een professionele bewindvoerder te motiveren.

4. Ouders en bewind. (Art. 500 - 500/4 BW)

In het nieuwe beschermingsstatuut wordt definitief gebroken met het terugplaatsen van het beschermde meerderjarige kind onder het “gezag” van de ouders. Het statuut van het ouderlijk gezag (voor een meerjarige persoon) is immers in strijd met het principe van eerbied voor de autonomie van de “kwetsbare persoon”.

In de wet is een bijzondere afdeling ingelast voor de situatie waarin één of beide ouders worden aangesteld als bewindvoerder en er een rechterlijke beschermingsmaatregel van vertegenwoordiging wordt bevolen.

Wanneer beide ouders worden aangesteld tot bewindvoerder oefenen zij gezamenlijk het bewind uit naar analogie met de regels inzake het ouderlijk gezag .

5. Het aantal bewindvoerders. (Art. 496/4 BW)

De vrederechter stelt bij voorkeur de bewindvoerder over de persoon ook aan als bewindvoerder over de goederen tenzij dit strijdig zou zijn met het belang van de beschermde persoon.

Er kan, met uitzondering van de ouders, slechts één bewindvoerder over de persoon worden aangeduid.

Wel kunnen er meerdere bewindvoerders over de goederen worden aangeduid. Indien er meerdere bewindvoerders over de goederen worden aangesteld, moet de vrederechter de bevoegdheden van de onderscheiden bewindvoerders en de wijze waarop zij deze bevoegdheden uitoefenen, verduidelijken. De vrederechter kan opleggen dat zij als college optreden.

6. Personen die geen bewindvoerder mogen zijn. (artikel 496/6 BW)

De kring van personen die onder de oude regeling inzake het voorlopig bewind geen bewindvoerder mochten zijn, was beperkt tot de bestuurs- en personeelsleden van de instelling.

Deze lijst wordt thans uitgebreid tot:

- personen ten aanzien van wie een rechterlijke of buitengerechtelijke beschermingsmaatregel werd getroffen;
- rechtspersonen met uitzondering van de private stichting die zich uitsluitend inzet voor de beschermde persoon of een stichting van openbaar nut die voor de te beschermen personen over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt;
- wat uitsluitend de bewindvoerder over de goederen betreft, personen die niet vrij over hun goederen kunnen beschikken;
- personen die overeenkomstig artikel 32 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, volledig ontzet zijn uit het ouderlijk gezag.

In het oorspronkelijk voorstel werden ook de plaatsvervangende vrederechters van het kanton waar de beschermde persoon zijn verblijfplaats of woonplaats heeft toegevoegd aan de lijst van personen die geen bewindvoerder konden zijn. Deze onverenigbaarheid werd uit de wet geschrapt na kritiek van zowel de advocatuur als de vrederechters.

B. Aanstelling van een vertrouwenspersoon.(Art. 496/1 BW, Art.496/6 BW, Art.501-501/2 BW)

Eén van de krachtlijnen van de wet ligt in de opwaardering van de rechtsfiguur van de vertrouwenspersoon.

In de praktijk is immers gebleken dat de vertrouwenspersoon vaak een belangrijke meerwaarde is voor de goede werking van het bewind.

Iedere bekwame meerderjarige persoon kan een verklaring afleggen over de persoon die hij voor zichzelf wenst als vertrouwenspersoon. De vrederechter moet voorrang verlenen aan de door de beschermde persoon zelf gekozen vertrouwenspersoon. Hij homologeert de aanwijzing (Art. 496 en Art. 501 BW) voor zover deze persoon de taak aanvaardt. De opdracht van vertrouwenspersoon is immers een vrijwillige opdracht

Enkel wanneer er ernstige redenen zijn die het belang van de beschermde persoon raken, kan de vrederechter afwijken van deze keuze. Hij moet die redenen nauwkeurig omschrijven in zijn beschikking. De homologatie mag eveneens geweigerd worden op grond van een uittreksel uit het strafregister.

De persoon die tot vertrouwenspersoon werd aangesteld door de beschermde persoon, kan voor de vrederechter die het administratief dossier beheert op zijn beurt een verklaring afleggen over zijn mogelijke opvolger voor wanneer hij deze functie niet langer zelf kan uitoefenen. (Art. 496/1 § 2 BW)

De vertrouwenspersoon kan op ieder tijdstip tijdens het bewind worden aangesteld of vervangen. Wanneer de beschermde persoon geen verklaring heeft afgelegd of geen verzoek formuleert inzake de aanstelling van een vertrouwenspersoon kan de vrederechter ambtshalve een vertrouwenspersoon aanwijzen.

De beschermde persoon kan ten allen tijde afzien van de ondersteuning van een vertrouwenspersoon of een andere vertrouwenspersoon aanwijzen.

De vrederechter kan meer dan één vertrouwenspersoon aanduiden. In ieder geval moet de vertrouwenspersoon ook effectief een persoonlijke vertrouwensband met de beschermde persoon hebben.

De wet sluit een aantal personen uit van de functie van vertrouwenspersoon:

- de bewindvoerder van de beschermde persoon;
- personen ten aanzien van wie een rechterlijke of buitengerechtelijke beschermingsmaatregel werd genomen;
- rechtspersonen;
- personen die overeenkomstig artikel 32 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, volledig ontzet zijn uit het ouderlijk gezag.
- in geval het bewind wordt uitgeoefend door beide ouders of één van beide, een bloedverwant van de beschermde persoon tot en met de tweede graad.

De bestuurs- en personeelsleden van de instelling worden niet uitgesloten als mogelijke vertrouwenspersoon.

C. De mogelijkheid tot vervanging van de bewindvoerder en vertrouwenspersoon.
(Art. 496/7 BW en Art.501/1 BW).

De wet voorziet de mogelijkheid om ten allen tijden de bewindvoerder te vervangen of zijn bevoegdheden te wijzigen. Het initiatief hiertoe kan uitgaan van de vrederechter (ambtshalve), de beschermde persoon, de vertrouwenspersoon, de bewindvoerder of iedere belanghebbende en zelfs de procureur des Konings.

Wanneer er verscheidene bewindvoerders werden aangesteld kan de vrederechter een einde maken aan de opdracht van één van hen of de wijze waarop zij hun bevoegdheden moeten uitoefenen wijzigen.

In het belang van de beschermde persoon kan de vrederechter ten allen tijden beslissen dat de vertrouwenspersoon zijn taak niet meer mag uitoefenen. Dit kan de vrederechter ambtshalve dan wel op verzoek van de beschermde persoon, een bewindvoerder of de procureur des Konings.

§ 3. Maatwerk : de juiste keuze door de vrederechter.

De vrederechter heeft de taak in alle opzichten maatwerk te leveren. Hij zal deze taak enkel met succes volbrengen wanneer hij zich goed informeert.

De wet verleent de vrederechter de bevoegdheid om zich zowel bij de inrichting van het bewind (Art. 1243 Ger.Wb.) als tijdens het bewind (Art. 497/6 BW) op de meest ruime wijze zich informeren omtrent de te beschermen of de reeds beschermde persoon. Het familiale en sociale netwerk van de te beschermen/ beschermde persoon zijn een belangrijke bron van informatie. Ook kan de vrederechter de procureur des Konings verzoeken, om door bemiddeling van de bevoegde sociale dienst, alle dienstige inlichtingen in te winnen over de familiale, morele en materiële toestand en ook over de leefomstandigheden van de beschermde persoon.

Ondanks een negatief advies van de Raad van State werd de vrederechter de mogelijkheid gegeven aan de om te allen tijde, ambtshalve een einde maken aan de rechterlijke beschermingsmaatregel (Art. 492/4 BW), de bewindvoerder te vervangen of diens bevoegdheden te wijzigen (Art. 496/7 BW). Eenzelfde regeling is uitgewerkt voor de vertrouwenspersoon. (Art. 501 al. 4 BW en Art. 501/1 BW) Deze ambtshalve adiëring past eveneens in de taak van de vrederechter om maatwerk te leveren.

Door ambtshalve het dossier terug te activeren, kan de vrederechter vlot inspelen op de noden die zich voordoen: het statuut van de beschermde persoon en zijn juridisch netwerk aanpassen in functie van zijn noden.

Hoofdstuk III. De werking van het bewind.

§ 1. De taken van de bewindvoerder(s).

De bewindvoering is een vrijwillige en persoonlijke opdracht. Bovendien moet de bewindvoering, in de mate van het mogelijke, de autonomie van de beschermde persoon bevorderen. (Art. 497 BW)

De rechterlijke beschermingsmaatregel kan slechts worden bevolen wanneer en in de mate dat dit noodzakelijk is en de bestaande wettelijke of buitengerechtelijke bescherming niet volstaat. Wanneer een rechterlijke beschermingsmaatregel bevolen wordt, zal in principe het regime van de bijstand gelden. Enkel wanneer de bijstand niet volstaat als bescherming en de vrederechter dit uitdrukkelijk motiveert kan het systeem van de vertegenwoordiging worden uitgewerkt.

De vrederechter die de bijstand beveelt moet bepalen op welke wijze deze bijstand moet verleend worden. (Art. 498/1 BW) Wanneer hij dit niet doet, zal de bijstand steeds bestaan uit een voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de bewindvoerder aan de beschermde persoon tot het verrichten van de handelingen. Indien de te stellen handeling voorkomt in de lijst van artikel 499/7 BW (een handeling is waarvoor onder het systeem van de vertegenwoordiging een bijzondere machtiging van de vrederechter vereist is), en er een geschrift wordt opgemaakt, zal de bijstand verplicht bestaan uit de medeondertekening van dit geschrift door de bewindvoerder. (Art 498/1 tweede lid BW)

In het regime van de vertegenwoordiging treedt de bewindvoerder over de persoon of de goederen op in plaats van de beschermde persoon maar enkel voor deze handelingen waarvoor de rechterlijke beschermingsmaatregel werd uitgesproken. (Art. 499/1 § 1 en § 2 BW). De bewindvoerder over de goederen moet deze goederen beheren zoals een goed huisvader. (Art. 499/1 §2 BW).

De bewindvoerder moet in de uitoefening van zijn taak in ieder geval rekening houden met de eigenheid, karakteristieken en de wil van de beschermde persoon. Deze kunnen blijken uit de beginselen die de beschermde persoon uitdrukkelijk heeft doen opnemen in zijn verklaring conform artikel 496 tweede lid BW. (Art. 499/1 BW)

De bewindvoerder over de persoon en de bewindvoerder over de goederen moeten elkaar en de vertrouwenspersoon op de hoogte brengen van de handelingen die zij in de uitvoering van hun opdracht verrichten. (Art. 497/7 BW)

Daarenboven moet de bewindvoerder de beschermde persoon zoveel mogelijk en in verhouding tot diens begripsvermogen bij de uitoefening van zijn opdracht betrekken. Hij moet op regelmatige tijdstippen overleg plegen met de beschermde persoon of zijn vertrouwenspersoon. (Art. 499/1 §3 tweede lid BW)

De gelden en de goederen van de beschermde persoon moeten volledig en duidelijk worden afgescheiden van het persoonlijk vermogen van de bewindvoerder. De banktegoeden van de beschermde persoon moeten op zijn eigen naam worden ingeschreven. (Art. 499/3 BW)

De vrederechter bepaalt in zijn beschikking inzake het bewind over de goederen uitdrukkelijk welk bedrag de bewindvoerder binnen een bepaalde periode van de rekening van de beschermde persoon mag afhalen of overschrijven zonder hiertoe voorafgaandelijk een machtiging te vragen. (Art. 499/4 BW en Art. 499/7 § 2 laatste lid BW).

De voorlopige bewindvoerder kan zich in zijn beheer van het vermogen laten bijstaan door één of meerdere personen die onder zijn verantwoordelijkheid optreden. (Art. 499/5 BW)

Wanneer de vrederechter in zijn vonnis uitspraak gedaan heeft over de onbekwaamheden betreffende de persoon en /of de goederen van de beschermde persoon dan voorziet de wet in een systeem van oplossingen om deze onbekwaamheden op te vangen.

Eén van de mogelijke oplossing herneemt het systeem van de voorafgaandelijke bijzondere machtiging door de vrederechter. (Art. 499/7 BW) De vrederechter zal bij het verlenen van deze machtiging onder meer de opportuniteit van de voorgenomen handeling moeten evalueren. Het belang van de beschermde persoon is het criterium.

Voor handelingen waarvoor een voorafgaandelijke machtiging vereist is en die zowel de persoon als het vermogen van de beschermde persoon tot voorwerp hebben moeten de bewindvoerders (over de persoon en de goederen) gezamenlijk optreden tenzij de vrederechter één van hen machtigt om alleen te handelen. (Art. 499/7 § 3 BW)

De bewindvoerder, met uitzondering van de ouders, heeft eventueel recht op een bezoldiging. Deze bezoldiging kan hem maar worden toegekend na de goedkeuring van zijn verslag. (Art.497/5 BW) Deze bezoldiging bestaat uit drie componenten:

- 1) de bezoldiging van de bewindvoerder beperkt tot 3% van de inkomsten
- 2) de tegemoetkoming in de kosten;
- 3) de vergoeding van de buitengewone ambtsverrichtingen.

De wet verduidelijkt dat onder buitengewone ambtsverrichtingen de materiële en intellectuele prestaties worden verstaan die niet kaderen in het dagelijks beheer van het vermogen van de beschermde persoon.

§ 2. De taak van de vertrouwenspersonen.

De vertrouwenspersoon ondersteunt de beschermde persoon. Dit kan enkel wanneer hij nauwe contacten onderhoudt met de beschermde persoon en op regelmatige tijdstippen overleg pleegt met de bewindvoerder(s). (Art. 501/2 BW)

De vertrouwenspersoon treedt op als bemiddelaar tussen de bewindvoerder over de persoon, de bewindvoerder over de goederen en de beschermde persoon. Hij vertolkt in welbepaalde gevallen de mening van de beschermde persoon wanneer deze dat niet zelf kan of ondersteunt hem bij het uiten van zijn mening ingeval hij dit niet zelfstandig kan. (Art.501/2 al3 BW, Art.329 bis BW, Art.332 quinquies BW, Art. 348-1 BW) Tot slot oefent de vertrouwenspersoon ook toezicht uit op de goede werking van het bewind en speelt hij een

belangrijke rol bij de evaluatie en de aanpassing van het statuut van de beschermde persoon. (Art. 496/7 BW)

De voortdurende en vlotte communicatie tussen vertrouwenspersoon , beschermde persoon en de bewindvoerders moet ervoor zorgen dat optimaal in de noden van de beschermde persoon wordt voorzien. (Art. 497/7 BW, Art. 501/2 BW)

§ 3. Het oplossen van geschillen.

De in de wet ingeschreven verplichting van de actoren van het bewind om met elkaar de communiceren en overleg te plegen; in de mate van het mogelijke overleg te plegen met de beschermde persoon ; hem zelfs te betrekken bij de uitoefening van het bewind en de verplichting om rekening te houden met de beginselen die de beschermde persoon vooraf heeft vastgelegd moet het aantal conflicten tussen de actoren van het bewind beperken. De regel dat bij voorkeur de bewindvoerder over de persoon wordt aangesteld tot bewindvoerder over de goederen zal hiertoe ook bijdragen.

Daarenboven voorziet de wet in een aantal specifieke procedures om conflicten tussen de actoren van het bewind op te lossen.

A. Geschillen tussen de bewindvoerder(s) en de beschermde persoon.

De regel dat de vrederechter ambtshalve, op verzoek van de beschermde persoon of diens vertrouwenspersoon, bewindvoerders , de procureur des Konings en iedere belanghebbende een einde kan stellen aan de rechterlijke beschermingsmaatregel of de inhoud kan wijzigen, biedt tevens de mogelijkheid om eventuele conflicten tussen de beschermde persoon en zijn bewindvoerder op te lossen. (Art.492/4 BW)

In het geval van belangentegenstelling tussen de beschermde persoon en zijn bewindvoerder(s) zal de vrederechter of de rechter voor wie de procedure ten gronde hangende is, overgaan tot de aanstelling van een bewindvoerder ad hoc. (Art. 497/4 BW) Deze aanstelling kan ambtshalve gebeuren of op verzoek van de vertrouwenspersoon, iedere belanghebbende of de procureur des konings en dit conform de procedure zoals voorzien in artikel 1250 Ger.Wb.

B. Geschillen tussen bewindvoerders. (Art. 497/3 BW - Art.1252 Ger.Wb.)

Het risico op conflicten tussen de verschillende bewindvoerders is groter indien de te stellen rechtshandelingen en beslissingen zowel betrekking hebben op de persoon als op de goederen van de beschermde persoon. Zulke handelingen vereisen immers de instemming van de beide bewindvoerders.

Deze regeling geldt uiteraard enkel indien de te stellen handeling het voorwerp is van een rechtshandeling waarvoor de beschermde persoon onbekwaam werd verklaard en de bewindvoerder over de persoon en over de goederen twee verschillende personen zijn.

Geschillen tussen de bewindvoerder over de persoon en de bewindvoerder over de goederen worden door middel van een verzoekschrift voor de vrederechter gebracht. Deze zal eerst

trachten de bewindvoerders te verzoenen. Bij gebrek aan verzoening zal hij in een gemotiveerde beschikking het geschil beslechten in het belang van de beschermde persoon.

Daarnaast voorziet de wet in een mechanisme dat de vrederechter toelaat om één van de beide bewindvoerders te machtigen om alleen op te treden. (Art. 499/7 § 3 BW) Deze regel draagt ertoe bij dat conflicten tussen de verschillende bewindvoerders uiteindelijk worden beslecht en de handeling niet nodeloos zal kunnen worden gesteld.

C. Geschillen tussen ouders (bewindvoerders) onderling en tussen ouders en bewindvoerders. (Art.500 BW)

Wanneer beide ouders zijn aangesteld als bewindvoerder over hun kind en tussen hen omtrent de uitvoering van hun taak een geschil ontstaat, moet dit geschil bij voorkeur worden opgelost via de procedure van bemiddeling zoals voorzien in artikel 1724 tot 1737 van het gerechtelijk wetboek. Wanneer deze bemiddelingsprocedure geen gunstig gevolg kent, moet dezelfde procedure gevolgd worden als voor conflicten tussen bewindvoerders. Dit betekent dat de vrederechter bij gebreke aan verzoening hij het geschil beslecht in het belang van de beschermde persoon. (Art. 500/3 §1 derde lid BW)

Indien een buitenstaander optreedt als bewindvoerder samen met minstens één ouder bewindvoerder moet, in geval van conflict, de procedure gevolgd worden die van toepassing is voor conflicten tussen externe bewindvoerders. De vrederechter zal eerst de bewindvoerders trachten te verzoenen en bij gebreke aan een verzoening zal hij het geschil beslechten in het belang van de beschermde persoon. (Art.500/3 §2 BW – Art.1252 Ger.Wb.)

D. Rechtszekerheid voor de buitenstaanders.

Om praktische moeilijkheden in het handelen met derden zoveel mogelijk te vermijden wordt bepaald dat ten aanzien van derden te goeder trouw elke bewindvoerder die alleen handelt, geacht wordt met instemming van de andere bewindvoerder te hebben gehandeld, behoudens de bij de wet bepaalde uitzonderingen. (Art.500/3 § 1 BW, Art.497/3 §2 al.2 BW)

Hoofdstuk III. Het einde van het bewind en van de taak van de bewindvoerder. (Art.502 BW)

De wet maakt een onderscheid tussen het einde van het bewind en het einde van de taak van de bewindvoerder.

Het bewind eindigt bij de beëindiging – ambtshalve of op verzoek - van de rechterlijke beschermingsmaatregel, bij het verstrijken van de duur waarvoor de beschermingsmaatregel werd bevolen en bij de definitieve invrijheidstelling van de gedetineerde of bij het overlijden van de beschermde persoon. (Art.492/4 BW)

De opdracht van de bewindvoerder eindigt automatisch bij het overlijden van de beschermde persoon. Nieuw is de regeling die de vrederechter in de mogelijkheid stelt om ambtshalve, op verzoek van de bewindvoerder, van de vertrouwenspersoon of van elke belanghebbende en van de procureur des konings, de bewindvoerder over de goederen te machtigen om diens

opdracht uit te oefenen tot uiterlijk twee maanden na het overlijden. Dit kan enkel wanneer de erfgenamen niet optreden. (Art. 499/19 BW)

Daarnaast eindigt de opdracht van de bewindvoerder ook door diens overlijden of door de ontbinding van de private stichting; door de plaatsing van de bewindvoerder onder een rechterlijke beschermingsmaatregel, door het nemen van een buitengerechtelijke beschermingsmaatregel ten aanzien van de bewindvoerder, door vervanging van de bewindvoerder; wanneer de rechterlijke beschermingsmaatregel wordt vervangen door een buitengerechtelijke beschermingsmaatregel en de opheffing van de rechterlijke beschermingsmaatregel wordt bevolen.

CONCLUSIE.

Het succes van deze wet zal voor een groot deel afhangen van de mate waarin de burger zich deze nieuwe wet eigen maakt. De wetgever heeft er immers voor gekozen om in eerste instantie de taak van bewindvoerder toe te vertrouwen aan verwanten of personen uit de onmiddellijke omgeving van de te beschermen persoon. Daarenboven wil de wetgever de beschermde persoon zoveel mogelijk omringen door één of meerdere vertrouwenspersonen. Het wetgevend kader mag geen struikelblok vormen in het opnemen van deze taken.

De informatieverstrekking over het nut en de werking van de buitengerechtelijke en de rechterlijke beschermingsmaatregelen is van groot belang voor een correcte toepassing van deze nieuwe wet en om de taak van bewindvoerder en vertrouwenspersoon laagdrempelig te houden.

Deze informatie moet op “mensenmaat” aangeboden worden. De Koning wordt belast met de opstelling van een informatiebrochure in samenspraak met de organisaties die zich op professionele wijze bezighouden met het welzijn van beschermde personen. In deze brochure kunne modellen van verslagen en voorbeelden van goede praktijken inzake bewind worden opgenomen.

Eveneens is het van belang dat deze wet kan worden bijgestuurd. Artikel 224 voorziet in een evaluatie door de minister van Justitie en de minister bevoegd voor Gezinnen en dit in het negende jaar (2023) na de inwerkingtreding ervan. Deze evaluatie zal een jaar in beslag nemen en het verslag zal door de minister bevoegd voor Gezinnen uiterlijk tegen 30 juni 2024 worden overgemaakt aan de wetgevende kamers. De werking van de buitengerechtelijke bescherming, het bewind en de werklast van de vredegerechten zal hierbij in het bijzonder worden onderzocht.
